

UUSIKAUPUNKI Rakennusvalvonta

Palokatko-ohje

Palo-osastoinneissa noudatetaan Ympäristöministeriön asetusta rakennusten paloturvallisuudesta 848/2017, Pelastuslaki 379/2011 9 § sekä Rakentamislaki 751/2023 140 §

Rakennuksen korjaus ja muutostyössä näitä määräyksiä ja ohjeita sovelletaan myös rakentamislain 32 §:ssä säädetyllä tavalla.

Palo-osastointi ja palokatkot

Palo-osasto on rakennuksen osa, josta palon leviäminen on määrätyn ajan estetty osastoivin rakennusosin tai muulla tehokkaalla tavalla.

Rakennus voidaan joutua jakamaan palo-osastoihin. Palo-osastot rajautuvat rakennusosiin, jotka suunnitellaan/ on suunniteltu osastoiviksi. Talotekniikasta johtuvat läpiviennit on varustettava palokatkoilla, jotta palo ei pääse leviämään osastosta toiseen. Palokatko ei saa heikentää rakenteellista osastointia. Tämä vaatimus tarkoittaa sitä, että läpivienti tiivistetään siten, että vaadittu palo-osastointi ei heikenny, eli asennettavan palokatkon luokka E1XXX luokan on oltava sama kuin osastoivan rakenteen. Tiivis ja toimiva palokatko estää liekkien, palokaasujen ja kuumuuden leviämisen viereiseen osastoon.

Korjaus ja muutusrakentamisessa eivät olemassa olevien rakenteiden osastointiluokat ole aina yksinkertaisesti varmennettavissa. Koska korjausrakentamisessa ei kuitenkaan sallita turvallisuustason heikkenemistä olemassa olevaan tilanteeseen verrattuna, on läpiviennin palonkestävyys lähtökohtaisesti suunniteltava uudisrakentamisen vaatimuksia vastaavaksi.

Palokatkotuotteiden kelpoisuus

Palokatkoilla käytettävien tuotteiden on oltava CE-merkittyjä tai kelpoisuus voidaan osoittaa varmennettujen sertifikaattien avulla. Eurooppalainen tekninen hyväksyntä (ETA) on varmennettu sertifikaatti, joka johtaa CE-merkintään.

Jollei CE-merkintää ole, tulee tuotteen kelpoisuus selvittää etukäteen rakennuspaikkakohtaisesti. Kelpoisuus voi perustua esimerkiksi muuhun sertifikaattiin, jonka tulee sisältää myös selvitys tuotteiden pitkäaikaiskestävyydestä.

Palokatkon sertifikaatti on voimassa ainoastaan kun toteutus on tehty sertifikaatin liitteessä esitetyllä tavalla. Detaljissa on määriteltävä katkon dimensiot, läpivietävien materiaalien laatu ja sijoittelu sekä lukumäärä/ läpivienti.

Talotekniikan vaatimia aukotuksia suunniteltaessa, on aukotukset suunniteltava sellaisiksi, että palokatkot täyttävät toteutettuna osastoinnille asetetut vaatimukset.

Palokatkosuunnitelma

Palokatkosuunnitelma on asiantuntijan laatima erityissuunnitelma, joka laaditaan muiden erityissuunnitelmien (rakenne- lvi-, sähkösuunnitelmat) laatimisen rinnalla, yhteistyössä kyseisten alojen erityissuunnittelijoiden kanssa. Palokatkosuunnitelma koostuu kolmesta pääosiesta:

1. Tekstiosa
2. Pohjapiirustus
3. Detaljit

Palokatkosuunnitelman runkona on ARK-pohjapiirustus, johon on merkitty palo-osastojen rajat ja osastointiluokat sekä palokatkojen paikat detaljeissa olevia kirjain- tai numerotunnuksia käyttäen. Pohjapiirustusta täydentävissä detaljipiirroksissa esitetään kukin läpivienti reunaehtoineen (sallitut läpivietävät johdotukset mahdollisine reuna- ja keskiöetäisyyksineen, läpivientiaukkojen sallitut koot, osastoivien rakenteiden materiaalit ja paksuudet). Suunnittelussa on syytä käyttää ratkaisuja, jotka rakennuksen käyttötarkoituksen edellyttämällä tavalla mahdollistavat lisälävistyksen turvallisesti ja luotettavasti. Palokatkosuunnitelmassa on myös tekstiosa, jossa voidaan esittää vaatimukset esim. asentajan pätevyydestä, tarkastusten toteuttamisesta sekä dokumentaatiosta ja palokatkojen merkintätavasta sekä määritetään käyttöikä/ huoltoväli.

Palokatkosuunnitelman laatii rakenne-, lvi- tai palotekninen suunnittelija.

Suunnitelmassa tulee esittää kullekin läpiviennille yksi vaatimus täyttävä ratkaisu. Mikäli suunnittelusta ratkaisusta poiketaan, tulee työmaan vastaavan työnjohtajan tai erityisalan työnjohtajan ottaa yhteyttä suunnitelman laatijaan. Palokatkosuunnittelijan tulee tehdä tarvittavat suunnitelmamuutokset niin, että läpiviennille asetettavat viranomaisvaatimukset täyttyvät. Päivitetty suunnitelma tulee hyväksyttävä pääsuunnittelijalla ja toimittaa rakennusvalvontaan leimattavaksi/ arkistoitavaksi. Käytettäessä spesifisiä tuote- tai mallimerkintöjä suunnitelmissa ei tule käyttää termiä "tai vastaava" tms., koska vaatimukset täyttävien asennusdetaljien erilaisuudesta johtuen, valintaa ei saa jättää urakoitsijalle vaan tehtävä on palautettava em. suunnittelijalle.

Toteutus ja laadunvarmistus

Vastaavan työnjohtajan tulee tarkistaa asennukset ja kuitata työvaihe tarkistetuksi rakennustyön sähköiseen tarkastusasiakirjaan (Lupapiste.fi).

Toteutuksen yhteydessä palokatkot toteuttava urakoitsija dokumentoi palokatkoasennukset sähköisessä muodossa siten, että palokatkojen koko rakennuksen elinkaaren aikainen kunnossapito voidaan hallitusti toteuttaa. Dokumentaatio sisältää mm. seuraavat tiedot:

- sijaintitiedot mukaan lukien merkintä pohjakaaviossa
- toteutetun palokatkon detaljipiirustus tai yksilöintitunnus, mikäli detaljit ovat oma asiakirjansa
- läpiviennin valokuva (ennen ja jälkeen tiivistyksen)
- asennuspäivämäärä
- asennusyrityksen nimi
- asentajan nimi
- palokatkon tarkastus sovitun tarkastusmenettelyn mukaisesti
- seuraava suunniteltu tarkastuspäivämäärä jatkuvan kunnossapidon varmistamiseksi

Toteutusasiakirjat ja käytettyjen palokatkotuotteiden tarkastus- ja huolto-ohjeet liitetään rakennuksen käyttö- ja huolto-ohjeeseen, joka tallennetaan Lupapiste.fi-palvelussa hankkeen asiakirjoihin.

Jokaisen palokatkon läheisyyteen tullee sijoittaa nk. ”palokatkotarra”, josta mm. ilmenevät kyseisen palokatkon ominaisuudet.

Rakentamislupa

Rakentamisluvassa määrätään erikseen palokatkosuunnitelmasta määräyksenä. Vaikkei lupamääräystä palokatkosuunnitelman toimittamisesta ei lupapäätöksessä olisikaan, kuuluu rakennushankkeeseen ryhtyvän huolehtia, että osastovien rakennusosien aukotukset ja läpivietävät johdotukset ym. ovat käytettävien palokatkotuotteiden sertifikaattien asennusohjeiden mukaisia ja läpivientien tiivistykset tehdään huolellisesti ohjeiden mukaan.

Rakentamislaki 140§ Rakennuksen kunnossapito

”Rakennus ympäristöineen on pidettävä sellaisessa kunnossa, että se jatkuvasti täyttää terveellisuuden, turvallisuuden ja käyttökelpoisuuden vaatimukset eikä aiheuta ympäristöhaittaa tai rumenna ympäristöä.”

Jos siis esimerkiksi rakentamisluvassa [rakennusluvassa ennen v. 2025] (aikaisempi, loppukatselmoitu kohde) on määrätty palo-osastoinneista, niin esimerkiksi korjauskohteessa mahdollisesti ilmenevät puutteet on korjattava.

Ennen kohteen loppukatselmusta vastaavan työnjohtajan on jätettävä sekä palokatkoista yksilöity (katkokohtainen) pöytäkirja arkistoitavaksi että palokatkojen huolto-ohje tulee tallentaa Lupapiste.fi-palvelussa hankkeen asiakirjoihin.

Pääsuunnittelijan velvollisuudet

Rakennushankkeen pääsuunnittelijan on avustettava rakennushankkeeseen ryhtyvää huolehtimaan erikoisalojen suunnittelun tarpeen määrittelemisestä. Pääsuunnittelija vastaa siitä, että suunnitelmista syntyy rakentamiselle asetetut vaatimukset täyttävä kokonaisuus. Vaatimukset koskevat myös palokatkosuunnitelmaa.

Pääsuunnittelijan tehtävänä on myös huolehtia rakennushankkeen suunnitelmien riittävästä laadusta ja laajuudesta niin, että suunnitelmilla voidaan osoittaa rakentamiselle asetettujen vaatimusten täyttyminen

Lisätietoja:

<https://toptenrava.fi/wp-content/uploads/2024/07/Palokatko-ohje-3.7.2024-liitteineen-1-8.pdf>

Päivitetty luettelo valmistajista, yrityksistä ym. löytyy Suomen Palokatko yhdistys ry:n kotisivuilta

www.palokatko-yhdistys.fi